

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria: 20 cor.
 „in ... 10 cor.
 „in ... 5 cor.
 „in ... 2 cor.
 „in ... 4 cor.
 „in ... 40 franci.

Manuscripte nu se inapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un lit garson: prima dată la
 lunar; a doua dată la bi-lun-
 ară și b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserți-
 unile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate:

Scrisori nebruscate nu se primesc

Libertatea discuției.

Părintele protopresbiter Vasile Gan, colaborator intermitent la „Telegraful român”, a apucat să discute, într-o serie de patru articole, diferite „probleme sociale” — în sevă *probleme*, căci e greu să le dai de „sist” — și legătura lor cu biserica. Articolele părintelui sunt mai mult o dovadă despre ceea-ce nu trebuie să discute unele bisericești, mai ales când pregătirea lor științifică pentru asemenea chestii e foarte discutabilă.

Socotim că în locul „vulcanismului celor” și al fraselor ca „furtunele urlă, marea veste, pericolul amenință”, când e vorba de o simplă constatare, ar fi fost cu mult mai la locul său, ca părintele Gan, de felul un foarte zelos păstor, să fi tratat probleme ușoare din cercul său de activitate.

Fiecare învățător, fiecare preot sau protopop trăește într-un cerc destul de larg, pentru-ca să observe ceva, greșeli sau greutăți în funcționarea administrației, raporturile confesionale și naționale. Fixarea acestor erori, propunerea de îmbunătățiri, sfaturi simple și sincere ar fi cu mult mai folositoare și mai convingătoare pentru cetitori, decât toate de ale părintelui Gan, pentru deslegarea cărora îi trebuie o cheie deosebită.

Toate astea ar fi și ceva nou și ar putea să se facă cu mult mai ușor pe cetitor, decât propuneri pentru crearea de societăți de cooperanță și de ajutor reciproc, — propu-

neri făcute de zeci de ori și cu același rezultat.

Și suntem convinși că părintele Gan ar avea ce să ne spună.

Când afirmă: „Se petrec în jurul nostru simptomele îmbolnăvirii sufletești, care sunt analoage cu volbura din pustiuul Saharei, dinaintea cărora numai ascunzându-ne capul în nisip mai putem scăpa”, — s'ar părea că părintele Gan are multe pe suflet. De ce nu îndrăznește să-și descarce sufletul și să înceteze a imita jocul struțului?

Credem și noi că o fi având. Sunt plângeri multe, din toate părțile. O grămadă de preoți sunt nemulțumiți cu starea actuală a archidiecezei. Deși marea n'o fi urlând așa de puternic cum afirmă oficiosul din Sibiu, totuși se șoptește destul; e mai mult un riu care murmură. Și ar fi din cale afară corect, dacă nu s'ar innăbuși atâta năcaz și indignare.

Ce Dumnezeu! N'avem constituție bisericească? Nu avem ca scut un statut organic, o clădire indestructibilă, ca un monument de granit? N'are fiecare preot libertatea cuvântului ca să spună unde-l doare?

Să nu tot generalizăm însă. Să nu tot umblăm cu aluzii prea subțiri și cu excursii lungi, începând cu potopul lui Noe și cu erupția Vesuvului, pentru a dovedi de pildă că Mitropolitul face ce voiește și nu ce-i impune legea. Casurile speciale, amănuntele sunt cu mult mai instructive.

Eată cazul dela Cohalm. Aici ar fi rîndul părintelui Gan să mărturisească ce crede

despre acela și să precizeze anomaliile ce prezintă alegeri de protopopi, poruncite din centru.

Cazul nu e izolat, de sigur, altfel, chiar dl Gan, vor cunoaște altele și mai grave. Înșirîndu-le pe toate și măsurînd vina lor s'ar putea produce îndreptări și „simptomele îmbolnăvirii” s'ar înlătura de timpuriu.

Suntem oameni și greșim cu toții. Archiereii și ceilalți conducători ai bisericii au și ei actele lor greșite. De ce nu le-am discuta și pe acele, fără ură ci cu duhul blândetelor.

E așa de învechit și de plicticos să tot forțezi chestia cu *uniții* și să n'ai altceva mai de seamă. Ei da, sunt năzuroși ei uneori, au păcatul fanatismului de care câte-o odraslă din Roma se lasă chiar orbită, dar tot cu pericolul catolic și în timp de iarnă și în timp de vară, prea seamănă a lipsă de duh.

Fiecare biserică să-și discute nevoile sale, dar să le discute pe față, căci a pune lumina sub obroc înseamnă a ascunde adevărul și a codi prin urmare în marile interese ale bisericii.

Deci libertate absolută de discuție, părinte Gane și s'auzim altele mai de folos și mai de înțeles! — Ne-am bucura chiar să vedem chestiile bisericești discutate de preoți și nu de ziariști oficiali, cari nu pot avea o părere proprie. —

Impresii și reflexii dintr-o călătorie.

De

S. Tamba.

15.

(Urmare și fine.)

Din Iacobeni până la Vatra-Dornei earăși înțeles într'una pe o linie de 12 km.

Ajungând în Vatra-Dornei (baia) rămânem la gară cea frumoasă și scirbit de-atâta jidovime, care de altcum la toate garile de pe aici aceasta te întimpină cu față obraznică și zâmbărită.

Sunt aceleași fețe, ca și 'n Suceava, dar în această ediție ceva mai măzgălită mai naclăită: le zărești să le trăznești.

Gazdă mi-a fost jupânul Iacob Hönigsberg, îndăgădul hotelului comunal. Hotelul e frumos și nou. Nu e rău și nici prea scump.

Auzisem adeseori de Vatra-Dornei, ca de un loc însemnat de industrie de lemne și mai ales ca de o localitate bogată în izvoare tămăduitoare, pe care mulți o numesc „Franzesbadul Vătrii”. De aceea curios de ce-o fi și cum am ajuns la ea, cât ce-am ajuns la fafpe m'am spălat re-ședea și am ieșit p'afară. Mai aveam încă o oră până să însereze.

Foarte plăcut m'au surprins instalațiunile moderne și noauă ale locului de cură ca: „Kurhotel“-ul, „Badehaus“-ul și mai ales „Kurhaus“-ul, — ridicate și înzestrate toate, după cele mai noauă recerinte, cu mari spese din partea fondului religios gr.-or. din Bucovina. 8 izvoare sunt cu totul, dintre cari cel mai frumos împodobit e „Izvorul Fallenhayn”, izvoare la cari aleargă mulți nefericiți să caute apa tămăduirei.

Multe lucruri frumoase sunt aci și cu toate acestea plângea sufletul din mine văzând atâta stup de jidovime. Am colindat orașelul și cruciș și curmeziș să dau de vr'o firmă românească. Abia am aflat două: a unui medic: Dr. Gheorghe Spânul și a unui neguțator: Constantin Nanu, aruncat aici de valurile vieții tocmai din Tilișca de lângă Seliște, încolo:

Fischel Goldschläger	Schmaie Lang
Sure Goldhammer,	Molsche Harth,
Chaim Lang,	Jakob Tokayer,
Schmiel Itzig,	Salamon Pächt,

(numele care a puiat mai multe lichele) și-o duhoare de usturoiu să ia lumea 'n cap.

Inzădar a strigat în lumea românească nefericitul Eminescu:

„Din Boian în Vatra-Dornei
 A umplut omida cornii
 Și străinul te tot paște
 De nu te mai poți cunoaște“.

căci soartea bietului român n'a înduioșat pe nimenea. Măncatu-i și azi — poate și mai rău ca atunci — de rele și de lichele. *)

A doua zi mi-au sosit tovarășii dela Păltinoasa și a treia zi dimineața ne-am pus într-o birjă și-am luat-o peste Măgura la Bistrița. Și de n'ar fi jupânul Pächt pretutindenea să-ți scoată ochii cu urdorile lui, cu perciunii și cu barba-i neșelată și inomisul decor: murdăria de-un deget, al zice ferice de locuitorii acestor ținuturi. Cât am mers de-alungul Dornei a fost răcoare și bine. După-ce am început urcușul a început și dogoreala. Primul popas scurt l'am făcut la Poiana Ștampii, unde-am luat câte un lapte și caii câte-o troacă de apă. Franzoale (cornuri) ne cumpăraserăm din Dorna.

Pentru toate eventualitățile am comandat și niște ouă ferte — căci altceva nu era de căpătat în cărciuma aceasta din drum — pe cari le-am luat cu noi pe drum. Și Doamne bine ne-o mai prins în *Vîrfurile Tihușei*, unde nu e decât o cărciumă grețoasă și unde a trebuit să stăm vre-o 2 ore, ca să odihnescă caii. Ajuns în culmile Măgurei mi-am întors încă odată privirile înlăcrămate spre mândra Bucovina, având în fundul panoramei plină de vrajă muntele *Ineu*, care se naltă în văzduh ca un protest uriaș contra omidelor bietului popor român.

Și cum stam așa aiurit cu ochii duși în fundul zării părea că aud o voce de pe lumea

*) Date folosite în aceste amintiri sunt scoase din: „Führer für Reise, Wanderung und Aufenthalt in der Bukowina”. — Neu herausgegeben von Landesverbande für Fremdenverkehr in der Bukowina.

DIN DEȚA.

— Ședința de Sâmbătă. —

— Raport special. —

Budapesta, 15 Octombrie.

În ședința de Sâmbătă a Camerei maghiare s'a desbătut asupra proiectului pentru provizorul italo-austro-ungar. Momentul culminant al acestei ședințe a fost vorbirea lui Apponyi și răspunsul lui Tisza.

La începutul ședinței președintele Feilitzsch declară alegerea deputatului cercului Peczka Herczeg Ferencz de validă și astfel pe noul deputat de membru legal și în toată regula al corpului legislativ. După asta s'a trecut la desbaterea asupra proiectului dela ordinea zilei. Se ridică contele Apponyi să deuteze solito more cu cunoscuta-i vervă și avânt de orator neîntrecut.

Întotdeauna ședința, în care acest bărbat mai mult destoinic orator, decât politician serios ia cuvântul în vre-o afacere importantă, i-a caracterul unei adevărate solemnități, ear galeriile gem de public curios, dornic să audă glasul de stentor al politicianului de gală, când se respândește vestea că atunci și atunci va grăi plin de înțelepciune marele Buddha.

Opoziția întotdeauna îl tămâiază fără deosebire de culoare de partid. Mai ales, când contele Apponyi fulgeră contra guvernului, aceasta furibundează de bucurie și însuflețire, căci știe ea prea bine, că puterea cuvântului acestuia pătrunde adânc și nimicește tot ce rațiunea, vanitatea, măreția lui nu află corect și de acord cu opiniunea și convingerea sa în vre-o chestie de mare importanță politică. Dela debutul lui Apponyi în comișul maghiar întotdeauna speră opoziția aducerea în corn de capră a guvernului, de aceea și aplaudă sgomotos, gratulează, serbătorește pe vestitul combatant. Și de astădată opoziția speră să fie strâns cu ușa premierul Tisza, care lasă că nu este așa mareș la vorbă, dar este fiul marelui ganef, care nu se lasă să fie turtit cu una cu două nici chiar din partea unui Apponyi. Dacă nu

cealaltă spintecând vâzduhul spre mormântul din Putna:

„Stefane Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta!
Las' Arhimandritului
Toată grija schitului.
Clopotele să le tragă,
Ziua 'ntreagă noaptea 'ntreagă,
Doar s'a 'ndura Dumnezeu
Ca să-ți mântui neamul tău!“

*

Ajunși în vârful Tihniței intrăm în câmp să îmbucăm ceva, Când colo... să ne lovească guta! Erau trei tîrtași mult mai spurcați ca ceilalți — ucigă-i sfânta cruce, să-i ucigă! Doi bărbați — formă și-o femeie.

Unul era legat peste făclii de nu se vedeau decât doi ochi blișdiți și-un nas ardeiat și bobotit. Ea, fără gene, fără sprâncene, cu spumă pela gură. Cealaltă cu scrofulle plesnite pela gât. Și toți 3 jumătate rîncezi jumătate mucezi: să nu le mănăci nici nuca din mână. No *amiu poftese* și te înfruptă cu de-ale mănăcii!...

Ne-am mănăcat ouăle noastre luate dela Poiana-Ștampii așa din picioare, am cerut o sticlă de bere pe care am dat-o întreagă birjarului, i-am aruncat banii pe masă și-am tăbărit pe trăsura. Scuturîndu-ne ca de friguri. Am dat apoi zor vizitului și scuipînd ca după ucigă-l toaca am luat-o în goană de vale. Numai de nu i-aș mai visa că mă bagă 'n fras accia!...

știe să vorbească mai fin, cu eleganță retorică, mai politicoasă, ca antipodul său de azi, apoi când e vorba să te atingă, el nu te pișcă, cum ai zice, ci lovește cu ciomagul, căci principiul lui este să te doară, să-ți treacă voia de a te mai lega de el. Astfel la alușiunile mai aspre ale lui Apponyi la cinstita persoană a premierului Tisza, ca de exemplu, că «baza sistemului de guvernare a primministrului maghiar este *cezarismul*», și «că în chestie de constituție dl Tisza este un adevărat *monsieur sans gêne*» (de sine înțeles, că opoziția aplauda nebună), contele Tisza încă a replicat nimerind unde îl doare pe dibaciul săgetător, când a zis: «Nu acela servește interesele statului, care sacrifică cu mare poz numai principiului, ci acela, care de dragul lipsurilor țării își sacrifică principiul său». Frumos, dar aici am putea întreba, ce fel de principiu a avut vreodată atât fiul, cât și tatăl Tisza? Poate acela de a veni și a se menține la guvern cu sila, în butul tuturor neîndestulirilor din țară care s'a saturat de guvernamentul său? — Cu un cuvânt ședința de Sâmbătă a fost a lui Apponyi și a lui Tisza.

În vorbirea sa contele Apponyi, șeful întregii opoziții coalitate din viitorul apropiat a căutat să scoată două lucruri la iveală din proiectul guvernului, și anume, că întâi provizorul actual formează adevărată recidivă față de cel de mai înainte. A doua, că țara n'are să se bucure de fel de avantajile economice cuprinse în acest provizoriu, de dragul cărora să închid ochii în fața dezavantajilor de drept public. Pentru a-și dovedi prima aserțiune, contele Apponyi s'a provocat la faptul, că producătorii de vin au luat ca sigur că fără orice tranziție vor profita de apărarea ce li o oferă vama vinului, arangiându-se amăsurat acestei supoziții. Cu privire la aserțiunea a doua contele Apponyi argumentează cu §. XXX din 1898, care nu admite negociații cu statele străine fără noua tarifă vamală. Deoarece asta totuși s'a făcut, acasă pe ministrul president de cezarism, care după părerea sa este un adevărat *monsieur sans gêne* parlamentar în negarea legilor.

Opoziția aplauda sgomotos mai ales, când Apponyi apostrofa după placul opozițiilor pe premier. După ce își termină discursul, Ugroniștii, poporalii și mai mulți kossuthiști grăbiau să-l feliciteze.

Deputatul Olay cugeta probabil, că se afla undeva pela cortezit, că începu să facă larmă și să îndemne pe toți din pregiurul său cu cuvintele: mergeți de gratulați, aplaudați! — Dar așa se vede, că stînga extremă n'a prea voit să-l asculte, să se angajeze ca purtătoare de șlep a nobilului conte. Cu atât mai tare aclama și bătea din palme ca eșit din minti Olay, mai ales când observă că Tisza se insinue la cuvânt.

După ce Tisza a reflectat lui Apponyi după usul și datina sa, s'a ridicat poporalul Ernszt Sándor să vorbească contra proiectului, dar i-se făcuse la moment atât de rău, încât ameți. Cel din giurul său l-au dus în coridor unde își revenisă în fire, părăsind parlamentul.

După acest incident kossuthistul Endrey Gyula a ținut o vorbire contra proiectului.

La sfîrșit Gabányi a interpelat în afacerea de ajutor a unui honved din 48.

Cu asta ședința se ridică la 2 ore d. a.

DIN ROMANIA.

Suveranii României la Iași. Sâmbătă mineața Suveranii noștri au plecat la Iași. A doua capitală a țării le prepară o primă strălucită.

În mijlocul sunetului de clopote și a salvelor de tunuri, vâzduhul a răsunat de uralele entuziaste ale populațiunii, care în haine de sărbătoare s'a grămădit pe stradele orașului, acimând pe întemietorii statului român modern.

Iașiul vor fi 4 zile în sărbătoare. Căci o săbare mare trebuie să fie pentru ori-ce oraș și populațiunea lui venirea Suveranilor în mijlocul țării.

În particular, Iașiul datorează Suveranilor deosebită recunoștință.

Încă din primele timpuri ale glorioasei Sale Domnii, M. S. Regele a avut pentru a doua capitală cea mai vie sollicitudine, cunoscând jefele pe care mândrul oraș le-a făcut pentru Uni și pentru desăvîrșita întemeiere a statului român.

Sub Domnia Regelui Carol, Iașiul au fost în torați în mod regesc. Mărețele sale monumente religioase au fost ridicate din ruine, numeroase instituțiuni de cultură s'au clădit spre a arăta că Iașiul sunt, pe lângă un focar de patriotism, un centru de cultură și de civilizație.

Populația Iașilor n'a uitat nici odată solitudinea regală și ori de câte ori Suveranii mers la Iași, Ei au fost primiți cu cea mai sinceră expansiune de iubire și devotament.

Iașiul au îmbrăcat din nou Sâmbătă haine de sărbătoare și întâmpinând familia regală și pânea și sarea tradițională, simbol al tradițional ospitalității românești, spune Suveranilor săi membrilor Dinastiei, tăria și speranța României din adîncul inimei un:

— Fiți bine veniți între zidurile vechiului oraș al Moldovei, Oaspeți Auguști!

Dela Academia Română. În ședința de Vineri a Academiei Române, dl profesor Gr. Tocilescu a făcut o interesantă comunicare având ca subiect: expunerea planului și a mijloacelor pentru publicarea unui Corpus inscriptionum Slavico-romanicarum.

D-sa expune necesitatea unei asemenea lucrări! foloasele ei pentru istoria politică, socială și culturală și arată materialurile adunate în acest scop.

Dl Gr. G. Tocilescu terminând, face apel la Academie să ia sub ocrotirea sa publicarea unei asemenea lucrări.

Dl Kalinderu, președintele Academiei, arătând însemnătatea comunicațiunii dlui Tocilescu și oferă 2000 lei pentru începutul lucrării.

Adunarea studenților universitari dela Iași. Peste 600 de studenți universitari s'au adunat Vineri seara în sala Băilor Eforiei, pentru a cere desființarea taxelor de examen.

Toate facultățile Universității din București erau reprezentate.

D. Zlătescu deschide întrunirea la 8 și arătând că studenții funcționari sunt plătiți cu lei lunar pentru 10 ore de muncă pe zi.

E prin urmare foarte greu unui student să se întrețină și a plăti enormele taxe universitare.

Astăzi pe lângă taxe de frecvență mai adaugă și o nouă taxă de examen.

Arată cu ce greutate se obține actele de paupertate,

Noua taxă lovește pe studenții cari dau examen.

Demonstrează ilegalitatea taxelor la examenul IV de drept și la licență.

La Iași, unde sunt foarte mulți studenți străini, sunt taxe mici, iar la București taxe mari.

Statul încasează la București 175 milioane anual și la Iași 25 mi, ceea ce e o sumă considerabilă pentru cheltuielile de cancelarie ale cultăților, așa zisă cauză pentru care — zice guvernamentul — se percepe taxa.

Propune să se aleagă o delegație care să meargă la Ministru ca să ceară să se egaleză taxele dela Iași.

D. V. Toncescu, președintele „Asociației generale“ se bucură de entuziasmul studenților în privința cărora și-a format perfectă convingere că sunt demni de rolul lor și conștiința datoriei lor.

Cel cari au introdus taxele în țara noastră nească au imitat — cum tot-dauna s'a imitat noi — străinătatea, mai ales Franția.

Dar acolo taxele mari sunt puse ca obstacol contra creșterii proletariatului intelectual. Bine, la noi această nenorocire nu există, și dacă ar exista, ea nu trebuie să fie înlătu-rită prin impuneri de taxe, — prin negustorie, și prin examene absolut serioase.

Și asta e cu adevărat drept, pentru că așa merge înaintea cel chemați pentru a juca un rol intelectual, nu cei cari au bani și în regula generală nu învață carte mulțumindu-se la plimbat și acostări.

Se justifică taxele pe motivul întemeierii bibliotecar. Nu e nevoie. Noi avem bibliotecă, măriniș M. S. Regelul. căruia l datorim su- bsta Fondatie Carol I.

In contra acestei ilegalități trebuie să se ri- de acei cari sunt obligați să se ridice: pătura, studențimea, — și așa eum ea se prezintă entuziasmată unită și hotărâtă. cu siguranță va triumfa.

Intrunirea se termina la orele 10 și jumă- te, în mijlocul unui viu entuziazm, alegându-se delegație compusă din d-nii D. Ioanițescu, A. Avănescu, Lazaride, Vasiliu Haralamb și Agnes Isepe, care să se prezinte d-lui Ministru al Cul- tur, cerind suprimarea taxelor de examen.

Războiul ruso-japonez.

Nimicirea Rușilor la Yantai.

Despre marea bătălie lângă Yantai, de armata rusă a suferit o înfrângere totală, din care abia se va mai putea scurge, au sosit următoarele telegrame:

Mukden, 15 Oct. In zori lupta a fost învinsă. In urma bombardării continue și distrugerii se scuturau în Mukden.

Londra, 15 Oct. Agenței Reuter îi trimite corespondentul său din tabera lui Kuropatkin cu datul de 12 c. următorul raport telegrafic: Lupta violentă, extraordinară de înverșunată și-a ajuns apogeul azi, când Rușii după un atac viteaz de 5 zile au început retragerea; sute de răniți ruși au transportați la spitalele ambulante. Eu am privit lupta de pe colina Hupgas aproape de Luinitșu. Din cauza bombardamentului puternic se cutremura pământul.

Deoarece sămănăturile sunt deja cosite, războiul nu mai sunt ascunse ca la Liaoyang. Eri seara Rușii de nou au cucerit o poziție, pe care mai înainte o perduseră, și să fi făcut o singură împușcătură. Azi lupta a reînceput în toată puterea pe întregul front. Fumul granatelor formează de-a lungul unui teritor de 15 mile adevărat nor, acoperind infanteria. Artileria a continuat să lucreze toată ziua. Un regiment a ajuns între două focuri și era de temut că în câte-va minute va fi nimic. In jurul poziției dela Liaoyang lupta a durat până la amiază, când colonelul Satkovitș, care 4 zile de-a rândul s'a ținut curagios, perzând 20 ofițeri, a fost retras dinaintea focului groaznic al adversarului.

Londra, 15 Oct. Raportorul agenței Reuter continuă raportul său: Nainte de amiază la 11 oare lupta a fost și mai vio- lentă, ca zilele trecute. Trupele dese, cari apleau golurile frontului, îngreunau recu- perarea schimbărilor strategice, cari s'au petrecut la amiază. Japonezii însă totuși au reușit să se retragă de loc măsurile luate cu privire la retragere. La 2 ore 20 min. întreaga armată a început retragerea în direcție nordică spre fluviul Sake. La 4 ore 15 min. armata japoneză a început să se retragă în direcție nordică.

Londra, 15 Oct. Agența Reuter anunță: Generalul Oku vestește într'o depeșă sosită la 13 c. în Fuzan, că conform rapoartelor amenunțite a diferiților comandanți de divizii victoria de ieri a armatei din partea stângă este cu mult mai importantă, de cum se credea până acum. Când Rușii au început să bată în retragere, Japonezii deja li-au luat 24 tunuri și multe alte arme. Rușii au îndurat cu ocaziunea contra-atacurilor lor multe pierderi; pierderile Japonezilor sunt cu mult mai mici. Inaintarea Japonezilor a ținut toată ziua. Rușii se retrag.

Tokio, 15 Oct. Mareșalul Oyama spune în raportul său următoarele: După o luptă exasperată am cucerit colinele situate la nord de Taotaku cari formau cheia pozițiilor adversarului. Atacul viitor este favorabil nouă. Primim mereu întăriri.

Tokio, 15 Oct. Mareșalul Oyama vestește asupra luptei de ieri următoarele: Coloana de sub comandamentul prințului Kanin se află acum în luptă dincolo de fluviul Taitsi 7 mile spre est de Fentiku.

Londra, 15 Oct. Lui Standard i-se telegrafează din cartierul general al lui Kuroki, că Rușii au fost crâncen botați pe întreaga linie de bătae, și au fost respinși 32 klm. depărtare. Japonezii au luat 70 tunuri ear acum urmăresc pe Ruși cu trupe tari.

Tokio, 15 Oct. Generalul Oku ieri a mai luat încă 10 tunuri. Lupta violentă durează și acum.

Londra 15 Octombree, Armata rusească a îndurat înfrângerea cea mai groaznică la Yantai. Generalii Nodzu și Oku strâmbtoresc acum rău centrul armatei lui Kuropatkin. O divizie puternică japoneză grăbește cu zor spre Mukden să taie retragerea lui Kuropatkin. Japonezii speră, să le succedă de astă-dată acest plan. Se poate ușor întâmpla, că Japonezii să arunce centrul rusesc în riu. Și flancul drept al armatei ruse este amenințat de pericolul de a li se tăia retragerea. Cercurile militare ruse compatimesc pe Kuropatkin, căci generalisimul rus a fost silit fără voia lui să axecute ordinul de înaintare al celor din Petersburg. Maril puci cari au recomandat țarului acest plan, au plecat din Petersburg. Deși Kuropatkin s'a silit să abată pe țar dela acest plan, totuși prietenii lui Alexeiev cearcă să atribue acest plan lui Kuropatkin.

Paris, 15 Octombree. Lui «Echo de Paris» i se vestește din Petersburg: Brigada generalului Zasiiov a pierdut jumătate din fieri și aproape întreg corpul ofițeresc. Kuropatkin are să învingă necondiționat, dar din cauza pierderilor îi este sguđuită și poziția de comandant suprem. Kuropatkin a avut sub comandamentul său 260.000 soldați și 900 tunuri. Japonezii au dispus de asemenea forțe și totuși Kuropatkin a pierdut lupta, evident că din cauza nepuținței generalilor ruși.

Londra, 15 Octombree, Japonezii au aprins cu șrapnele vasul de război Peresviet închis în portul dela Port-Arthur. Vasul Retvizan a făcut încercare să scape, dar fără rezultat. Generalul Stoessel se pregătește deja pentru ultima luptă, care va avea loc la fortul Liaotesan.

Berlin, 15 Oct. La bursă a fost răspândită faima sosită din Londra, că Kuropatkin a căzut în lupta dela Yantai. Faima aceasta însă n'a fost până acum confirmată.

Berlin, 15 Octombree. Japonezii au raportat asupra Rușilor, cari lăsând în urma lor 36 tunuri au luat-o la fugă nebună, o victorie strălucită. Corpului de armată de sub comandamentul generalului Rennenkampf îi este tăiată retragerea. Despre vre-o încercare de atac din partea Rușilor nu mai poate fi vorba.

Londra, 15 Octombree. Lui Standard i-se raportează din Tokio: Aici se crede, că generalisimul Kuropatkin prin atacul său a executat un ordin venit din Petersburg. Față de sacrificiul și devotamentul lui Kuropatkin se datorește cea mai mare recunoștință. Raportorul spune că Kuropatkin se află acum într'un loc, unde este expus pericolului de a fi impresurat respective de a i-se tăia retragerea.

Tokio, 15 Octombree. (Reuter) Conform ultimului raport al mareșalului Oyama pierderile Rușilor pot fi evaluate la 30.000 oameni. Lupta și acum urmează, dar Rușii sunt în permanentă retragere. Este evident, că Kuropatkin a suferit o înfrângere nemicitoare. Mai spune mareșalul Oyama în raportul său, că pierderile ambelor partide se ridică până la numărul de 80.000.

Berlin, 15 Octombree. Din Tokio îi se telegrafează lui «Tägliche Rundschau»: Generalii Kuroki, Oku și Nodzu într'atâta au impresurat patru divizii ruse încât acestea n'au altă scăpare, decât să depună armale.

Tokio, Agenția Reuter află că în ziua de 30 Septembrie, orele 4 p. m. generalul Oku a pus mâna pe 25 tunuri rusești, ceea ce ridică numărul tunurilor luate dela inamic la 30.

Ultimele știri vestesc succese continue ale Japonezilor.

Ordinul de zi al generalului Kuropatkin.

„Mai bine de șapte luni au trecut de când dușmanul a tăbărit asupra noastră la Port-Arthur fără să ne fi declarat războiu. De atunci trupele rusești de pe apă și uscat au făcut multe fapte eroice, de cari patria noastră, cu drept cuvânt, se poate mândri. Cu toate acestea nu numai că inamicul nu a fost zdrobit, dar în îngâmfarea lui continuă să viseze o victorie deplină. Trupele armatei mandciuriene, al căror curagiu hotărât n'a încetat o clipă măcar, n'au fost până acum numărate destul de puternice ca să bată armata japoneză. A trebuit mult timp ca să se înlăture toate dificultățile și să se întărească armata activă în așa grad, încât să poată îndeplini cu succes greaua dar glorioasa misiune ce i-sa impus.

Tocmai de aceea cu toate că am respins de multe ori atacurile japoneze contra pozițiilor noastre ca la Tașikiao, Liandisan și Liaoyang, n'am crezut potrivit să întrebunțez aceste succese în scopul de a înainta și am ordonat retragerea.

Ați părăsit cu eroism pozițiunile apărate, fără a fi neliniștiți de dușman, și mereu gata de a reîncepe lupta v'ați retras în pozițiuni noi din nainte pregătite. După o luptă de 5 zile la Liaoyang, după ce cu succes ați apărat toate pozițiunile înaintate și principale, v'ați retras spre Mukden. In condițiunile cele mai grele, atacați de armata lui Kuroki, ați trecut pe drumuri aproape impracticabile, ziua luptând, iar noaptea trăgând carele și tunurile cu mâinile voastre, fără a pierde unul, fără a lăsa în urmă pe prizonierii și răniții vostri și fără ca trenul să fi suferit cea mai mică pagubă.

Cu inima strânsă de durere, am ordonat retragerea, dar și cu încrederea că ar fi necesară, când timpul va fi priincios, pentru desevisita și decisiva înfrângere a inamicului. Impăratul a destinat luptei contra Japoniei destule trupe, pentru a ne asigura victoria. Toate greutatețile de a aduce aceste trupe la o distanță de peste zece mii de verste, sunt învinse prin sacrificiul de sine și energia neclintită a Rușilor de ori-ce ocupație, de ori-ce rang și de ori-ce poziție socială, cari sunt însărcinați cu executarea acestei lucrări fără pereche în istoria războaelor. Sute de oameni, zeci de mii de cai și care, milioane de puzi de bagaje și mărfuri, se aduc fără întrerupere de șapte luni din Rusia europeană în Mandșuria și dacă regimentele sosite s'ar dovedi a fi neîndestulătoare, vor veni altele noi: căci voința neclintită a împăratului nostru, ca să învingă pe dușman, va fi îndeplinită fără șovăire.“

Din străinătate.

Din Macedonia. O telegramă din Bitolia ne aduce grava știre, că distinsul nostru consăngean macedonean Dr. Pucerea, a fost victima unui atentat la viața sa din partea unui bandit grec, care a tras asupra valorosului medic aromân mai multe focuri de revolver; și că, mulțumită numai providenței divine dl Pucerea, a scăpat neatins de gloanțele ucigașului!

Până acum, bandele de asasinii grecești organizate în Grecia, se năpusteau asupra câte unor singuratici locuitori aromâni din satele macedonene, pe cari întâlneau pe drumuri izolate, sau prin locuri doznice din coprinsul comunei lor. Atentatul din Bitolia ne arată însă că isprăvile bandelor grecești au atins culmea îndrăznelei, fiind susținute față de organele propagandei pangrecești; căci, dintr'o constatare făcută de autoritățile turcești cu prilejul capturării unei bande de tilharți greci la Serfidje, rezultă după mărturisirea chiar a bandiților, că au fost trimiși din Grecia de către societatea hellenizmos patronată de guvernul din Athena, care a dat fiecărui bandit câte patru lire.

La 21 l. c., o bandă de asasinii greci s'a năpustit asupra satului Resna și a ucis pe locuitorul aromân care era să fie capturat de o bandă grecească, care a amenințat cu moartea pe învătătorul aromân de va mai îndrăzni a sta la Belcamen, de asemenea în comuna aromânești Pisoderi și Neveasta, bandele grecești au amenințat cu moartea pe susținătorii cauzei aromânești.

Adăugându-se la aceasta infamie și nelegiuirile clerului grecesc, cum și atentatele bandiților greci săvârșite luna trecută în ținuturile Macedoniei locuite exclusiv de Aromâni, cum sunt comunele Nicopole, Tîrnova, Moloviște Nijopole, Neguvan, Florina etc trebuie să recunoaștem, că ne aflăm în fața unei revoluțiuni sângeroase, organizată de toate puterile grecești, în potriua poporului aromân macedonean; și că a sosit ceasul a se impune acestor bande grecești de asasinii, o rezistență chiar cu forța armată, pentru ocrotirea populațiunii pacifice aromânești din partea locului.

Oricât am aprecia bună-voința, ce n'a încetat a arăta guvernul Sultanului poporului aromân macedonean întru dreapta rezolvire a a procesului său esclesiastic față de Patriarhie, ținuta părtinitoare a unei mari părți dintre căpeteniile administrative turcești din provincie, față de corporațiunile grecești în genere, justifică cele mai serioase îngrijiri pentru viața și liniștea populațiunii aromânești din Macedonia, care după ce a fost deja bătuită atâta vreme de urgia bandelor bulgare, este astăzi amenințată în existența căminelor sale de bandele de asasinii grecești, ce acum continuă a dezola prin foc și cuțit această provincie deja atât de nenorocită.

În asemenea grave împrejurări, este de datoria guvernului pe d'oparte, să intervie cu energie la Constantinopol spre a se pune o stavilă puternică mișcării revoluționare grecești; ear pe d'alta să caute mijloacele cele mai eficace de a pune în stare de apărare populația aromânească din Macedonia, împotriva sălbătăciei bandelor grecești.

Se înțelege, că în primul rând este în interesul guvernului ottoman de a menține ordinea și printr'o represiune exemplară prin pedepsirea ucigașilor greci cu cea din urmă asprime, să facă a se înăbuși asemenea mișcări revoluționare, împotriva cărora la rîndul lor, d'a se ridica cu armele în mână.

Cum însă, în interesul chiar al cauzei sacre a fraților noștri, menținerea liniștei și a ordinii legale în ținuturile aromânești din Macedonia este de cea mai mare însemnătate, afară de acțiunea reprezentanților României din Turcia, împotriva uneltirilor grecești, credem, că guvernul este dator să facă a se simți chiar la Atena toată greutatea remonstranționilor sale și a arunca în balanță represiunea economică, politică și de statut internațional, împotriva puzderii grecești de vagabonzi comerciali și de paraziți flămânzi și imunzi, ce infectează toate piețele orașelor României îndeletnicindu-se cu tot felul de înșelătorii, spre a aduce o viață trândavă și a imprăștiia după urma lor cele mai infamante vici. Și care populație grecească, este oploșită în țară în cea mai mare parte a cazurilor, absolut fără

nicî un fel de forme de legitimație legală și cu totul incapabilă a justifica mijloacele de existență onorabilă.

Din Anglia. Sub titlul «O biruință a lui Chamberlain» scrie «Die Zeit» despre alegerea dela Thanet, unde a reușit candidatul conservator, Marks, cu 4048 de voturi contra a 3666 căpătat de radical. «Times», a combătut cu asprime candidatura lui Marks, din motive personale. Lozinca liberalilor a fost: «Pâne scumpă!» Aduseseră din Germania conserve de carne de câne ca să vază lucrătorii ce-i așteaptă dela regimul protecționist, ca al Germaniei, de unde e de loc Marks. Invingerea lui Marks e o biruință neîndoiasă a ideilor lui Chamberlain.

Chestia Aromânilor. Ziarul „Frankfurter Zeitung“ află din Constantinopol că patriarhul amenință cu închiderea tuturor bisericilor grecești din Turcia dacă se vor face concesii Aromânilor.

Se notează energicul sprijin dat de ambasada rusă cererilor Aromânilor, atât pe lângă patriarhat cât și pe lângă Poartă.

Tratatul româno-german. Ziarul „Neue Freie Presse“, comentând încheierea tratatului de comerț între Germania și România, spune că e sigur că taxele minimale ale tarifului german vor fi aplicate României. România însă obține înlesniri articolelor industriale germane.

— Camerele de comerț, austro-ungar de a evita cu ori-ce preț un războiu vamal cu România care ar fi fatal industriei austro-ungare.

Corespondență.

Cluj, în 14 Oct. n. 1904.

Sara de cunoștință.

A trecut și sara de cunoștință a universităților Români din Cluj. Azi ne putem da samă de începutul activității culturale sociale a Clujenilor (familie și universitari). Și accentuez aceasta, pentru că începutul bun e lucru de jumătate. Sala cea mare dela hotelul Biasini a fost îndesuită de lume românească; familii au fost de 4 ori mai multe ca anul trecut, universitari încă au fost mai mulți. Ca semn bun amintesc faptul că familiile de ambele partide au luat loc la aceeași masă. De față au fost și mulți Sârbi și Slovaci.

În discursurile și toastele, ce s'au rostit de d-nii Glăjaru, Ranta Buticescu, V. Nițescu, Sărbul Mileti, Brandieu, Negoescu, Moraru, și în fine Dr. S. Giurgiu, s'au accentuat legăturile ce trebuie să existe între bătrâni și tineri, între familiile din Cluj, sub a căror patronaj s'a făcut sara de cunoștință și universitari cari sunt speranța generațiunii ce trece și fala viitorului ce ne așteaptă.

Inchei cu constatarea, că sara de cunoștință din anul acesta a succes cu mult mai bine ca cea din anul trecut și începutul acesta bun ne dă speranță la o activitate rodnică și binefăcătoare. Înainte cele multe.

Episcopie românească.

Foile din Cluj cu o bucurie nervoasă constată, că nu se va înființa episcopie gr.-or. în Cluj, pentru că — orașul nu vrea să dea loc pentru edificare.

Pare că dela bunăvoința consiliului orașenesc din Cluj depinde înființarea de biserică? Și episcopie din Cluj nu se poate face fără de concursul material al acelu. Lucrul s'a întâmplat așa că prin dl adv. Almășanu s'a înaintat cerere la oraș pentru oferirea unui loc de a zidi catedrală episcopescă. Cererea aceasta însă a fost respinsă în ședința orașănească din 13 Oct. Au vorbit contra ei faimosul în zel patriotic Ștefan Apáthy pe motivul, că Români nu se asimilează statului maghiar, adică nu se fac Unguri, apoi Clujul a fost tot unguresc și unguresc trebuie să rămâie. Tot în contra ei a vorbit prof. univ. Haller pe motivul unei primejdii culturale.

Rap.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 17 Octombrie 1904.

— **M. S. Impăratul Francisc Iosif** a trimis la Iași pe generalul Wanka, comandant șef al trupelor din Bucovina, pentru a saluta M. S. Regele cu ocazia vizitei sale la Iași.

Generalul va fi însoțit de locot-colonel Schubert.

— **În limba maternă!** Un ziar local aduce știrea, că se depeșează din Brün, cumcă în ziarul vestitului deputat ceh Dr. Stransky se publică un ordin al ministrului de războiu, în care comanda militare sunt îndrumate, că „de aci înainte la adunările de controlă trebuie să primească, decât feciorii se anunță în limba lor maternă“.

Ziarul maghiar, bine 'nțeleș, jubilează, că mai este „Hier!“ Dar acesta nu este „meritul Ungurilor, ci al liberalismului jaustriac. Și dacă știrea ce aduce ziarul maghiar este exactă, atunci bine să se știe, că și feciorii noștri români vor avea să răspundă cu: „Aici!“

S'atunci cum rămânem cu bucuria șovinistă? Mai mare-I supărarea!

— **Domnul Schröder își ia adio.** Simpatul nostru amic, dl Schröder Béla, care acum doi ani când îl aduseră gazdele sale la „Arad és V. déke“ și-a luat de misiune, nici mai mult nici mai puțin, decât să-i reguleze pe Români, pe cum cu regret aflăm din „A és V.“ își i-a adio din Arad. Și-a terminat poate misiunea ori mizerabila ingratitude e la mijloc, n-o știm, destul că eri pe neașteptate și împotriva formelor uzuale, proprietarii dela „A-V.“ i-au abzis „eminentele servicii“.

Ne pare rău și ne doare despărțirea. Presa maghiară din localitate se va mângâia poate de pierderea ce-o îndură, noi rămânem însă necomsolată; prea bune servicii și momente de distracție: d-atâtea ori ne-a procurat dl Schröder.

— **Podurile peste Murăș.** În congregația de primăvară a orașului Arad, s'a hotărât a se face două poduri peste Murăș, unul la cetate altul la Aradul-Nou. Contra acestei hotărâri s'a făcut apel, care împreună cu hotărârea a fost înaintată ministerului de interne. Rezoluția ministerială a sosit încă și ministerul de finanțe a cerut orașului să se declare dacă voiește sau nu să ia în primire podul cel vechiu, și această declarație cere până la termenul de 1 Noiembrie, pe când ministerul de interne tot întârziase în a-și da rezoluția în cauza podurilor noi. În congregația orașănească dela 15 l. c. s'a luat concluzia, că podul vechiu se va lua în primire dela oraș, începere dela 1 Ianuarie 1905; ministerul de finanțe va ceda orașului dreptul de vamă, cu datoriile ca orașul să susțină podelele arteriale și însuși podul în bună stare.

— **Regele Saxoniei a murit.** Drea vine știrea, cu datul de 15 Oct. că în noaptea acelei zile bătrânul rege George a încetat din viață, după grele și lungi suferințe. Anii din urmă ai regelui i-a amărît peste măsură scandalul princesei Luiza, soția fiului său, moștenitorul de tron.

— **Trădătorii lui Rákoczy.** Sub acest titlu Kara Gyözö publică un foileton în ziarul „Aradi Közlöny“, stabilind faptele istorice, că trădătorii ai cauzei „Kuruczilor“ au fost Abraham Iacob și Mozas Koppich.

Și totuși, descendenții acestei sorte de oameni formează astăzi cvintesența „patrioților“.

De-ar vedea Rákoczy aceasta, ar prefera să-și rămână oasele în România dosto.

— **Drama din Zimandköz.** Pe mijlocul lunii Septembrie s'a întâmplat, junele Gál János, fiind la mireasa sa Nag Erzsébet, a ieșit din casă cu pușca, să tragă în niște vrăbiți. Mireasa, adresându-se cu cuvintele: „Nu ai inimă?“ i-a apucat țeava puștii i-a tras-o în jos. Pușca slobozit, isbind gloanțele în tâmplă pe nenorocita, care pe loc a rămas moartă. Capul zdrobit scaldat în sânge.

Tribunalul a condamnat pe nenorocitul la o lună închisoare, pentru omor greșală.

— **Hoț de cele sfinte.** La tribunalul Arad s'a pertractat procesul criminalului Bodea din Agriș, care în ziua de 10 Ianuarie a intrat noaptea în biserica stră de acolo prin fereastră, furând ceasuri, ornate și tot ce a găsit de preț în biserică. Prins de paznicii de noapte din copăniș, după indiciul că uitase scara răzidă de fereasta bisericii, pe care pătrunseră, de altfel notoric în comună, hoțul a fost prins. Procesul s'a judecat în ziua de 15 Octombrie. Criminalul a fost condamnat la un an de temniță.

— **Mare catastrofă de tren în America de Nord.** Din New-York se vestește, că lângă stația Warensburg s'a întâmplat o catastrofă de căreia i-au căzut jertfă 33 călători, iar 30 au rămas răniți. Accidentul l-a provocat carambit între un tren de persoane și altul de toci. Locomotivul trenului de toci a făcut mașina și primul vagon dela trenul de persoane. Voiajorii din acest vagon au murit toți. Catastrofa s'a întâmplat într'o trecătoare numită „L'Om omului mort“.

— **Logodna unui diplomat chinez.** Din Viena se telegrafează, că atașatul militar al legăției chineze *Hsük-Hi-Tsong* se va căsători cu o femeie germană de 18 ani din Charlottenburg. Mișcarea deosebită deocamdată logodnicul funcționează de mai mulți ani ca atașat militar la legăția chineză din Viena. El vorbește fluid nemțesc și a edat și o gramatică chineză în limba germană. Ambii sunt de religie evanghelică, dar el zice că mirele este un convertit.

— **Bibliotecar nou.** Direcțiunea muzeului național ungar din Budapesta a numit, cu efect de la 1-iu Octombrie, pe dl *Eugen Zaslo* bibliotecar la biblioteca regnicolară „*Széchényi*“.

— **O statuă la Vatican.** În biserica din Vatican a Statului Petru dela Roma se va ridica un monument colosal reprezentând un prelat francez. Monumentul va reprezenta pe Sf. Jean Bapista, fondatorul școalelor creștine, înmormântat de doi elevi.

Statuia este datorită sculptorului roman *Cesari*. Are o înălțime de 5 metri.

— **Se duc blondele!** Acest dureros strigăt se aude pentru cei cari se înnebunesc după femeile de azur și părul de spic de grâu, dar imitator pentru frumoasele brune cu ochii plini de apă — strigătul acesta a fost scos de un francez și bine înțeles de un savant, ear acela în Europa a repercutat, este eruditul critic *Faguet*.

Femeile blonde adică, fiind de o constituție slabă, în virtutea legii selecției lui Darwin, începe să piară și savantul american, cu ajutorul statistice, caută să probeze, că tipul de femeie să rărește din ce în ce mai mult, pe măsură ce femeia brună își întinde tot mai mult imperiul.

Lucrul acesta l-au susținut de altfel înaintea proaspătului savant american alții nu mai puțin antropologi europeni. Dar americanul a susținut acest adevăr, căci după toate probabilitățile științei este un adevăr — într'un mod mai puțin ne-a mișcat mai mult pentru că ne-a proferat dispariția nu a omului blond ci a blondei.

Vă dispăre deci femeia blondă! Generațiile viitoare, nepoții, strănepoții sau răs-strănepoții nu vor mai putea să se mai escatizeze în părul blond-cenușiu, care face mândria senzorilor bavareze, nu vor mai vedea buclele aurului de cânepă, sau galbenul ca mătasea, sau spicul de grâu copt. Nicăci vor putea nebulăzate generații, să-și mai cufunde arzătoarele ochi în pătimele în liniștea ochilor mari albaștri, să curățeze ca seninul cer al unei luminoase primăveri de primăvară.

— **Atentat plănuț.** La Villanuevany Gelau au fost arestați trei anarhiști cari au mărit de a fi complotat la 23 Martie trecut în această localitate un atentat contra regelui și împăratului.

— **Cel mai lung cablu din lume.** S'a terminat în zilele trecute cel mai lung cablu din lume

între San Francisco și Manila pe insulele Filipine. Lungimea acestui cablu este de 14.140 kil. și e așezat la niște adâncimi mari între 4000 și 9633 metri, astfel în cât atinge aproape cele mai adânci locuri din ocean, cari au fost până acum măsurate.

În timp ce mai înainte o depeșă, care se expedia din Washington la Manila, trebuia să facă drumul peste oceanul Atlantic, Marea Mediterană, India și Honcong, prin cabluri străine și prin 15 stațiuni, ea trece astăzi direct dela un capăt al cablului, fără nici o stațiune intermediară, până la celălalt capăt.

— **Sătule de viață.** Din Geneva se anunță o stranie sinucidere. Două studente ruse dela Universitatea din acel oraș, d-soarele Alexievici și Teodorof, sătule de viață și amândouă zbuciumate de dragoste, se culcară în același pat în casa d-soarei Teodoroff și impresurându-se de toate părțile cu flori, băura o mare cantitate de potasiu în ceai.

Amândouă au fost găsite moarte tocmai după două zile.

— **Accident pe munte.** Din Zürich se telegrafează lângă Zermatt o diligență a căzut într'o prăpastie.

Sunt patru morți și mulți alți grav răniți.

— **Incendiu într'o fabrică.** Din Bruex (Boemia) se anunță că fabrica de tors a firmei Marback și Riecken, de lângă Rauschengrund, a fost distrusă de un incendiu. Paguba e de vr'un milion de coroane 700 de lucrători au rămas fără ocupațiune.

— **O nouă victimă a comitațiilor bulgari,** cari operează în plină capitală a Principalului bulgar, chiar sub ochii poliției.

Duminea trecută, 26 Septembrie, insurgenții refugiați în Bulgaria au asasinat la Sofia pe Aromânul Theodor Velo, originar din comuna românească Moloviște (Macedonia), comerciant și mare proprietar.

Asasinii n'au fost prinși, și nici nu vor fi descoperiți, pentru că poliția bulgară nu îndrăznește sau nu vrea să ia pozițiune contra cetățenilor lui Sarafoff.

Mobilul asasinului e răzburarea. Notabilul român refuzase cererea de bani pe care cu câteva zile înainte i-o făcuse sângerosii bandiți.

Cazul nu e unic. În plină Sofia, cete de comitații cutreeră cartierul românesc, terorizează pe conaționali nostri, și cu amenințări de moarte escrochează bani și impun să fie găzduiți și ospătați în locuințele acestora.

— **L'Indépendance Roumaine** anunță că Sâmbătă s'a răspândit în București știrea despre un atentat săvârșit de către un grec contra d-lui Dr. Pucerea, fost director al liceului român din Monastir.

Dr. Pucerea n'ar fi fost atins de glonteile ce a fost tras asupra sa.

— **Sinuciderea unui consul turc.** S'a găsit ieri cadavrul consulului turc Ruedal Bez, purtând o rană de armă de foc la cap.

Circulă zgomotul că ar fi la mijloc o sinucidere.

— **Constituție.** Societatea „Inocențiu M. Clain“ a clericilor sem. din Blaj în ședința sa ținută în 8 Octombrie sub conducerea mult o. domn profesor Victor *Macaveiu* s'a constituit în modul următor: președinte: Victor Deciu, cleric de an IV. Vice-president: Ioan Cârnaț, cleric de an III. Secreta: Aurel St. Vodă, cleric de an IV. Cassar: Silviu Poșiar, cleric de an III. Controlor: Emil P. Masca, cleric de an II. Arhivar: Ioan Mărginean, cleric de an III. Bibliotecar: Alexandru Ghelner, cleric de an II. Vice-bibliotecar: Vasile Cerghiean, cleric de an I. Notar: Augustin Folea, cleric de an I.

Comisia literară: Petru Bălaș și Iosif Bodan, clerici de an IV. Simion Gocan și Aurel Marcu, clerici de an III. Adrian Oțoiu și Septimiu Popa, clerici de an II. Vasiliu Berinde și V. Murășan, clerici de an I.

— **Ridicarea scontului în Germania.** Banca Imperiului a ridicat scontul 5 la sută și al Lombardelor la 6 la sută.

— **Export interzis.** Exportul cailor din Finlanda, afară de caii din herghelie, a fost interzis pe tot timpul duratei războiului.

— **Conflict ruso-american.** Ziarul New-York Times află din Washington că presiden-

tul Roosevelt a dat însărcinare departamentului de stat pentru afacerile străine de a face reprezentanții la Petersburg în privința postel americane ce se afla pe bordul vaporului Kalchas capturat de Ruși și condus la Vladivostok.

— **De pe insula Martinica.** — Este inexact că s'ar fi produs o nouă erupțiune a vulcanului Montagne-Pelée din Martinica; a fost pur și simplu o mare cantitate de aburi care și-a făcut loc țîșnind cu putere.

Dela 10 Septembrie vulcanul e mult mai liniștit.

— **Telegrafie fără sirmă între Italia și Anglia.** Din Milano se scrie, că conform informațiilor lui „Giornale dei Lavori Publici“, stațiunea telegrafică fără sirmă dela Bari va fi deschisă pe la mijlocul lunii lui Novembre. Această stațiune a mijloci comunicațiunea telegrafică între Italia-Anglia și Italia-Montenegro. Taxa pentru telegrafare va fi a treia parte din taxa de până acum. Experimentele făcute între Bari și Poldhu au reușit de minune.

— **O afacere religioasă regulată.** Afacerea fostilor episcopi dela Laval și Dijon ar fi fost regulată.

Papa a acordat celor doi prelați o pensiuune anuală de câte 8000 franci.

— **Concurs de frumsețe în Charbin.** Cu războiul, se anunță pentru iarna aceasta o strălucită stagiune teatrală la Charbin.

Acum cât-va timp, se organizase în acest oraș un mare concurs de frumsețe; premiul consista într'un mare buchet de flori.

În ziua fixată, întreg Charbinul veni să asiste la proclamarea premiului.

Judecătorul ne putând să decida să'l dea unei singure din frumusețile apărute înaintea lui, împărți florile între concurențe.

— **Expoziția de hamei și de orz.** Ministerul de agricultură german, în înțelegere cu mai multe societăți alsacieu-loreneze, va organiza pentru ziua de 14 ale acestei luni, o Expoziție specială de hamei și de orz la primăria din Strassburg.

Afară de numeroase premii ce se vor decerne de către minister, herarii din Strassburg, vor oferi o subvenție și 4 mari premii produselor premiate.

Felurimii.

Un obicei al regimentelor turcești. Nu este multă vreme de când s'a părăsit un obicei foarte curios care era, din timpurile foarte vechi, pe la toate regimentele turcești.

Acest obicei consta din următoarele ceremonii caraghioase:

După masa de seară, la fiecare regiment trebuia ca toboșarii să bată tobele în curtea cazarmei; după vr'un sfert de oră venia apoi întreg regimentul în curte, se alina și sta astfel până ce se da un semnal cu trompeta.

La acest semnal fiecare soldat trebuia să facă câte un înconjur împrejurul caporalilor, fiecare caporal împrejurul sergenților; fiecare sergent împrejurul subofițerilor; și așa mai departe până ce ajungea din grad până la colonel.

Singurul dintre toate gradele care nu făcea înconjurul era comandantul regimentului.

În timpul acestor cercuri, fiecare mulțumia Sultanului pentru că i-a dat de mâncare.

După ce se isprăvia aceasta curioasă învîrtire, începea să cânte muzica militară, ear la sfîrșitul imnului, întregul regiment trebuia să strige de trei-ori: „Dumnezeu să dea viață și sănătate Sultanului!“ — Intregă ceremonia aceasta, care avea o destul de lungă întârziere, se sfîrșia apoi prin trei bătăi de palme consecutive.

*

— **Contra coșurilor de pe față.** Într'o ceașcă de cafea neagră puneți o lingură de alcool camforat, apoi umpleți-o cu apă foarte ferbinte. Frecați-vă coșurile cu batistă de olandă, muiată în această soluție. Urmați astfel dimineața și sara mărind din ce în ce cantitatea de alcool și micșorând apa, până ce veți ajunge numai la alcool. Cele mai rebele coșuri, în urma acestui tratament, se vindecă în câteva zile.

STELE VERZI.

Stele verzi n'a mai cântat
In lumea asta nime:
Dar să le cânt, cânta-voi eu,
... Gândindu-mă la tine.

Ah, ochii, ca două stele,
Sunt așa de verzi —
Alți ochi, negri, ori albaștri,
Nu doresc. Mă crezi?

Din copilări' adâncă
Eu stele-aș' am văzut, — —
Furând cireșe-odată,
Când gazda — prost crescut —

Mă arătat cam cum sunt...
Și nu le pot uita!
Iar azi le regăsesc, eu,
... Chiar în privirea ta!

Și idealu-mi de vecin
E intrupat de-odată:
Il văd în ochii tei, senin,
Dar nu ca — altădată.

Festecrum.

Din public*).

În 20 Septembrie a. c. v. s'a ținut alegerea de protopop al tractului nostru în Vârșet. Resultatul nu Vi-l pot comunica deoarece ce nu am luat parte la ședința sinodului protopresbiterial electoral, deși sunt membru al sinodului.

Causa neparticipării este, că între frații preoți și învățătorii din tract s'a răspândit faima, că așa fi fost mituit de către un aspirant la postul vacant, din care cauză așa fi părăsit pe Dl Profesor Petru Ionescu din Caransebeș. Vestea asta mi-a comunicat-o un bun amic al meu, căruia îi mulțumesc sincer pe aceasta cale pentru atențiere.

Cu o cale însă declar de un om de nimic și fără caracter pe cel ce a răspândit scornitura aceasta miserabilă între d-ni preoți și învățători din protopresbiteratul nostru, cât și pe acela, care a primit mită dela vre-un aspirant la postul vacant de protopresbiter, sau dela vre-un consăngean, amic ori dela vreun binevoitor al lui pentru ca să votez pentru dânsul și să contribuie la reușirea lui.

Adevărat este că nu am mai putut fi pentru Dl Dr. Petru Ionescu, dar nu pentru că cineva m'ar fi mituit, ci cu totul din alte cauze care ar fi rămas pentru tot-deuna nedescoperite, dacă nu mi s'ar fi atribuit infamia comunicată mai sus.

Aceste cauze ori motive sunt următoarele:

a) Unele pasaje referitoare la persoana Prea Sfinției Sale a Dnui Episcop diecesan din broșura distribuită în anul trecut 1903 între venerabilii deputați ai sinodului eparchial din Caransebeș, sunt primul motiv, carele mi-a zduncinat încrederea în Dl profesor Petru Ionescu.

Prin aceste pasaje se atacă în mod nedemn bătrânul nostru Episcop, căruia autorul îi face imputări chiar și pentru alegerea servitorilor și confidenților săi.

Se zice că autorul acestei broșuri nu ar fi dl profesor Dr. Ionescu, ci un frate al său. Ambii sunt însă în Caransebeș și este imposibil, ca doi frați ce locuiesc în Caransebeș, să nu convină adeseori și să nu-și comunice unul altuia scopurile. Eu sunt deci de părerea că Dl profesor Ionescu a avut cunoștința despre compunerea broșurei din întrebare și de atacurile neumne îndreptate contra bătrânului și mult meritatului nostru Episcop. Iși va fi cugetat însă, că: Dacă sârbiul din regat își pot ucide pe regele lor, de ce noi Români, ori mai corect zis, un fecior de preot român să nu poată ataca reputațiunea unui prelat, care desconsideră talentele dintre profesorii institutelor noastre de cultură din Caransebeș și-și alege servitorii și confidenții dintre simplii muritori, căruia le lipsește ori-ce talent.

b) M'am convins că dl profesor Petru Ionescu urmărește numai interesele sale personale cu desconsiderarea intereselor altora.

Convingerea aceasta vin să o ilustrez printr-un caz concret. Anul trecut după sinodul eparchial Dl profesor Ionescu a călătorit prin părțile acestea. În Vârșet a convenit cu un preot din tract, carele i-a comunicat sub discrețiune lucruri referitoare la alegerea de protopop, auzite

* Pentru cele cuprinse în rubrică aceasta Redacția nu primește răspunderea.

de alții. Ei bine! Dl Profesor a știut păstra discrețiunea până la Caransebeș. Acolo a interpellat pe Prea Sfinția despre cele auzite și a adus în cea mai mare perplexitate pe un preot fost lui aderent sincer, dela care a avut cutezanța să mai ceară și adevărul despre cele ce i-a comunicat.

c) Se aud prea multe vătări dela elevii pedagogiului nostru din Caransebeș, despre Dl profesor Petru Ionescu, cari dacă s'ar constata, ar periclita existența acestui institut. Sunt aceste plângeri basate? Eu nu știu. Sunt însă așa de multe și dese, încât fără voie îi vine omului în minte proverbiul: De unde nu e foc, nu e fum.

Cred că atâta este de ajuns pentru de a convinge pe d-nii preoți și învățători din tract, că nu interese personale murdare m'a determinat să părăsesc partidul d-lui Profesor Ionescu ci adevăratul interes al tractului nostru protopresbiterial.

Srediștea mică 21 Septembrie 1904.

Mihai Juica.
preot gr. or-rom.

ECONOMIE.

Arad, 17 Octobrie.

Limba, legea și moșia.

II.

Lumina minții adecă progresul în cultură numai împreună cu întărirea în avere pot ținea vie conștiința națională, aceștia trei factori adecă naintarea în cultură, tăria în avere și conștiința națională au apoi să susțină individualitatea noastră națională.

În Austria după căderea guvernului Hohenwarth au rămas nemții la putere, ceilți au fost împinși în pasivitate, atunci a zis un conducător politician neamț către un conducător politician ceh: »Ce veți face voi acum?» la aceasta a răspuns cehul: »Acum ne vom întări în cultură și în avere, și atunci ne vom sili să ne luăm în samă.» Cehii s'au ținut de cuvânt s'au întărit în cultură și în avere și precum vedem, acum sunt luați în samă.

Sub guvernul lui Bánffy a erupt criza administrativă în Fiume, pentru-că elementul italian nu voia să sufere dispozițiunii, ce ar putea duce la maghiarisarea orașului, atunci zările maghiare scriau, că Maghiarii, cari au bani, să cumpere case în Fiume și să ocupe acolo comerțul, să pună mâna pe avere, și atunci vor putea acolo stăpâni în pace.

Când s'a discutat proiectul lui Berzeviczy despre organizarea școalelor populare, jurnalele maghiare strigau, că școlile populare ale naționalităților trebuiesc cu puterea maghiarisate. Pester Lloyd cu ovreii săi mai practici a zis: nu-i nevoie de maghiarizare cu puterea, elementul unguresc să se întărească numai în avere și în cultură și atunci va putea impune; cultura împreună cu averea au putere cuceritoare și atunci maghiarizarea va urma dela sine.

Spiritul conducător în acțiunea de colonizare e întărirea elementului maghiar în avere.

Englezul e unul dintre cele mai bogate popoare pe fața pământului și din zi în zi tot mai mult se nizește a se întări în avere, — el a înțeles că în avere zace puterea, dar englezul e totdeauna și bun englez, ține la limba și legea sa, despectează tot ce nu e englez, se ține pe sine de cel mai nobil neam, conștiința națională în el e perfect dezvoltată, la englez averea și conștiința națională fac un ce întreg.

Să învățăm și noi dela cehii englezii, și chiar dela maghiarii.

Al treilea adevăr din acel, discurs este clasică devisa:

»Să ne apărăm limba, legea și moșia»
Această devisa ar trebui s'o aibă nămint ochilor și ziua și noaptea fiecare Român începând dela copilul din leagăn.

Până când vorbim limba românească până atunci trăiește și neamul românesc.

Legea noastră a fost totdeauna scu nostru.

Strămoșii nostri ne au lăsat drept moștenire: pământ și sate românești; — demni și netrebniți am fi noi acum, dacă n'am ști păstra și întări moșia hărăzită de strămoșii nostri; dacă mai suntem oamni întregi trebuie să recâștigăm moșiile ce pierdute.

Cu înaintarea în cultură trebuie înaintăm și în avere, altcum suntem pierduți.

Convocare.

În înțelesul § 154 din legea comercială, P. T. acționarii al institutului de credit și economii «Agricola» din Ecica-mână sunt convocați prin aceasta la adunarea generală constituantă, ce se va ținut în Ecica-română la 31 Octombrie st. n. 1904.

Nr. 403

Fundatori

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Un candidat de avocat, cu practică afacerile advocaționale, posedător de limba germană în orî care minut să angajeze cancelarie advocațională.

Adresa: Vasile Pop, cand. de advocat, Madaráz p. u. Nagy O.-Szalonta.

»Hotelul comunal din Seliște, edificat nou modern cu 6 odăi pentru pasageri, pavillon de vară, grădină, cuștărie, grădini etc. mobilat cu întreg inventarul pentru bucătărie, restaurant, cafenea și odăi pentru pasageri, se dă în arendă pe anul 1906 și 907.

Consumul anual este 7000 l. vin. H. bere și 120 l. licher și rum. Condițiile se pot ceti la cancelaria comunală.

Licitatiia verbală în 23 Octombrie c. la 10 oare a. m. până când se primă și oferte închise provăzute cu 400 C. vadiu și cu declarația că condițiunile sunt cunoscute.

Primăria comunală.

Se caută un scriitor la o cancelarie advocațională din Arad, care vorbește limba română și maghiară perfect.

Doritorii să se adreseze la adm. în bunele.

Este admirabil rezultatul, pe care îl au on. public de dame prin folosirea laptelui de castraveți veritabil englez. După o folosire de câteva zile dispar de pe față alunițele zgrăburi și alte inconveniențe de pe pe; netezește și sbărețurile, face pielea finitului albă, tineră și fără să strice pielea. Mijloc premiat la expozițiunile din Paris și Viena; acest mijloc scoate și în ca și în Anglia din uz toate cosmeticele. Căștile con 2 cor, săpun de castraveți 1 cor. pudră de castraveți 1 cor. 20. Se poate căpăta în orice farmacie; pe poștă trimite Balassa Cornet, farmacist, Budapesta. Erzsébetfalva; ear în Kasza (Kassa) Pallaghi Kálmán, Fő-utca II. Deputatul primului în Arad la farmacistul Földes Károly la drogueria lui Vojtek și Veisz.

Redactor responsabil: Ioan Russu-Szriant.
Editor-proprietar: George Nichiu.

Telef. 378.

Nr. Telef. 378.

atențiunea domnilor voluntari!

ZIRÁKY ALAJÓS

croitorul regim. 33 de inf. ces. reg.

A R A D,

359

colțul străzii Comitatului (Tabajdt Károly) și a pieții Andrassy.

Am onoare a recomanda în binevoirea atențiune a domnilor voluntari material meu bogat asortat cu uniforme mare de tot armamentul.

Confecționez tot felul de uniforme și astări pentru prețuri convenabile, executate în modul cel mai bun.

Igaz Sándor

382

ciasornicar și giuvaergiu.

A R A D, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

și argint căleat cumpără p. prețul mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Atelierul din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

Valentiny József iun.

croitor.

ARAD, strada Fabian Nr. 12 la colțul străzii Deák Ferencz (Casa Bonts).

Confecționează tot felul de

costumuri, pardesiuri și paletouri

pentru bărbați, pentru prețuri culante din materii indigene și engleze de lână, după croiu modern.

Novitățile pentru sezonul de toamnă a sosit deja și astfel mă aflu în poziția plăcută ca pe lângă prețuri ieftine să corespund celor mai delicate pretensiuni.

Cu stimă:

342

Valentiny József jun.

croitor.

ARAD, Strada Fabian Nr. 12.

Bijuterii, oroloage, aur călcat și recuise de argint, seduli de amănare cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

A R A D, Strada Bisericii

(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Se caută un învățăcel.

Nr. Telefonului 438.

381

Local pentru prăvălie

cu pivnițe și magazine de închiriat în Szászsebes piața mare (Casa Onițiu) Informațiuni la Dr. Elekes Szászsebes.

Sebeș la 11 Octobre 1904 cu toată stima.

401-8

Dr. Elekes.

Kőszeghy Sándor

tinichier.

Arad, Boros Béni-tér 16.

(Casa Vanicsek)

Primește tot felul de lucru de tinichea, (reparări de apeduct) dela execuția cea mai simplă până la cea mai artistică. Ori-ce reparație se face prompt și grabnic. as

— *Lucru remarcabile de specialitate, prețuri culante.*

Cursul pentru pregătirea mai departe a tinerilor al lui

CZOBOR OTTO, ARAD.

Pregătește pentru examenul de admisiune la obținerea dreptului de voluntariat.

In curs funcționează profesorii de forță. De plasarea elevilor din provincie se îngrijește direcțiunea cursului. La recercări servește cu informațiuni

CZOBOR OTTÓ

conducătorul cursului.

— Kossuth-uteza Numărul 41. —

MÁRTONFY VICTOR

tinichier de zidiri și arte, instalator de apeducte.

Se recomandă mult onoraturii publice pentru pregătirea de ori-ce lucrare de tinichier.

— Prețuri solide. — — Esecutare promptă. —

Distins cu premiu la expoziția milenară.

— Stipendiu de Paris. —

Cu stimă:

384

MARTONFY VICTOR

ARAD. Local: Piața Boros-Béni Nr. 2.**Locuința: Strada Sárossy Nr. 2.**

(Casa d-lui Purcariu).

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-uteza 2.

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emallarea de bicicle în foc, nielarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odai.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

Prăvălie pentru mănuși și suspensorii a lui

HUBATSCHKEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mănușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe care le vînd pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân

303

cu respect: **Hubatschek T.**

Avisăm pe on. public că sub

Nr. 11 Calea Arhiducelui Iosif

(colțul stradei Karolina)

am deschis sub firma

Reuniunea industrișilor Aradani

pentru fabricarea de mobile

un magazin pentru mobile.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public, tot odată rugăm on. public să binevoiască a ne onora cu visita.

Arad, 1 Septembrie 1904.

364

Reuniunea Industrișilor Aradani

pentru fabricarea de mobile.

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad un magazin de mobile sub firma improtecolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulație suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețosului sprigin al on. public, promit că voi nîsi să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfa ndigenă de calitate inecpționabilă.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.

măestru tapesier.

4%
4 1/2%

BANII

4 1/2%

pe realități și bunuri cu 4—4 1/2% amortizațiune la locul I. și II. și spese anticipative, precum și credit personal exoperează grabant și sigur

PHILIPP GRÜNWALL

Agentură de bancă, Incasso,

Biuro de informațiuni

TEMESVÁR, Józsefváros, Küttl-tér Nr. 5.

Mai departe mijlocesc vinderea și cumpărarea de case, bunuri, cafenele, hoteluri, restaurante, prăvălii de tot felul; am prenotate case pentru vânzare dela 2000—140.000 coroane depunerii favorabile de capital cu 7 1/2—8% venit curat, vindere de pămînte etc., arende de pămînte dela 100 jugăre în sus.

4 1/2%

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a on. public, că pe **Strada Weitzer János Nr. 10** casa Doamnei vîd. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie și înfrumusețare

corespunzător întru toate recerînțelor de azi.

După o experiență de mai mulți ani câștigată prin prăvăliile de acest fel în Arad, precum și în urma legăturilor mele cu cele dintâiu fabrice, am ajuns în poziția plăcută să satisfac pretensiunilor celor mai înalte ale on. public în această privință.

Primesc arangierea completă de hoteluri, restaurante după moda cea mai nouă, prompt și pentru prețuri culante primesc renovări, reparațiuni și obducerea de biliarde etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

Cu deosebit respect:

SZILVÁSY ISTVÁN, tapetier

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

ARAD, piața Boros Béni Nr. 6

o nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în orî-ce cantitate.

Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

324

Szántó Izidor

fabricant de fer și oțel în Ujdézna.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din următor, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare la întrebunțarea de apă nesiposă ori murdară nu abzie serviciu. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi cânepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27. sz.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.